

Model administracji publicznej w Niemczech

Samo słowo **administracja** pochodzi z łaciny od słów (*ministrare* – służyć i *administro* – kierować). Do pojęcia administracji można podchodzić i definiować je na wiele sposobów:

Podejście statyczne: administracja jest systemem organów powołanych do realizowania zadań publicznych w prawnie określonych ramach.

Podejście dynamiczne: administracja to bezpośrednie, praktyczne działanie dla realizacji zadań, wykonywane na zasadach określonych przepisami prawa.

Czynniki kształtujące administrację:

- 1) potrzeby społeczne;
- 2) doświadczenie pracowników;
- 3) otoczenie zewnętrzne;
- 4) grupy interesów;
- 5) autorytety;
- 6) finanse.

Ustrój polityczny Republiki Federalnej Niemiec

Ustrój polityczny Republiki Federalnej Niemiec to demokratyczna republika federalna z jedynym w swoim rodzaju systemem kanclersko-parlamentarnym.

Podstawowymi konstytucyjnymi zasadami ustrojowymi Republiki Federalnej Niemiec są: federalizm, demokratyzm, zasada państwa socjalnego i zasada podziału władz oraz samorządności.

Niemcy są dobrowolną federacją państw związkowych zwanych landami. Każdy kraj związkowy posiada swój własny rząd i parlament (zwany landtagiem), które posiadają szerokie kompetencje w tworzeniu prawa i sprawowaniu władzy wykonawczej.

Na szczeblu federalnym praktycznie cała władza wykonawcza należy do kanclerza – głowy rządu federalnego, który jest wybierany przez niższą izbę parlamentu, czyli Bundestag. Większość władzy prawodawczej należy do niższej izby parlamentu – Bundestagu, która jest wybierana w wyborach mieszanych, proporcjonalno-większościowych z 5- procentową klauzulą zaporową. Wyższa izba parlamentu Bundesrat składa się z delegatów rządów krajowych i pełni głównie rolę kontrolną

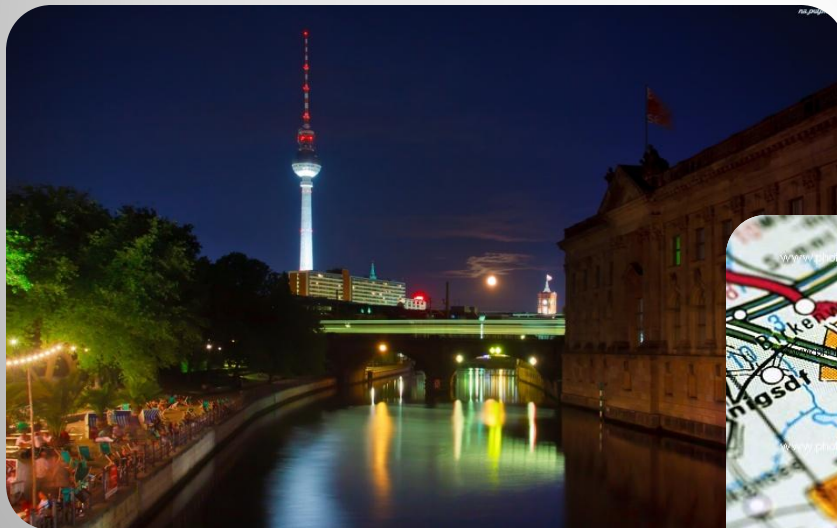

Prezydent Niemiec jest formalnie głową państwa, lecz pełni on w zasadzie rolę głównie reprezentacyjną oraz posiada pewną władzę nad systemem sądowym. Jego władza nabiera większego znaczenia tylko w czasie kryzysów gabinetowych, kiedy to ma on prawo wskazać kandydata na kanclerza oraz rozwiązać parlament.

Stolicą federalną Niemiec jest Berlin, mieszczą się tam organy ustawodawcze oraz większość ministerstw (pozostałe są w Bonn, mieście o statusie miasta federalnego). Najwyższe organy sądownicze mają siedzibę poza Berlinem (w Karlsruhe i Lipsku), co odpowiada decentralistycznemu modelowi państwa niemieckiego oraz obrazuje niezawisłość trzeciej władzy.

Ingram Publishing | № 138493 | www.photaki.com
Тираж 138493 | www.photaki.com

Geneza Ustroju

Za jedną z pierwszych dat, które dały początek obecnemu kształtowi systemu politycznego Niemiec, uznaje się rok 1806, kiedy to na gruzach rozbitej przez Napoleona Rzeszy Niemieckiej (Świętego Cesarstwa Rzymskiego) powstał Związek Reński. Była to dość luźna konfederacja niepodległych państw niemieckich (bez udziału największych: Austrii i Prus) uznających protektorat Napoleona. Dziewięć lat później, na kongresie wiedeńskim, powołano do życia Związek Niemiecki, obejmujący wszystkie państwa niemieckie, pod przewodnictwem Austrii. Jego egzystencja zakończyła się na skutek wojny prusko-austriackiej, która wybuchła w 1866 roku, w której wyniku państwa północnoniemieckie pod przewodnictwem Prus utworzyły Związek Północnoniemiecki (sprzyjające Austrii Królestwo Hanowerskie i Hesję Elektorską anektowano do Prus, wzmacniając dodatkowo ich pozycję w Niemczech).

W 1871 roku, po udanej wojnie z Francją, udało się przyciągnąć do Związku południowe państwa katolickie (bez Austrii) i utworzyć Cesarstwo Niemieckie. Składało się ono z 25 państw związkowych; cesarzem zostawał ex officio król Prus, które zresztą dominowały w Cesarstwie nad innymi państwami niemieckimi. Państwa członkowskie zachowały swoich władców, którzy razem stanowili suwerenną substancję państwa, z cesarzem jako przewodniczącym tego grona. Władzę ustawodawczą pełnił Reichstag, czyli Sejm Rzeszy i Rada Związku oraz, na szczeblu lokalnym Landtagi, czyli Sejmy Krajowe państw członkowskich.

Współczesny podział terytorialny Niemiec

RFN jest federacją, składającą się z 16 krajów (landów):

- 11 z nich w 1949 utworzyło Republikę Federalną Niemiec.
- 5 pozostałych utworzyło NRD w 1950.

Landy różnią się rozmiarem i znaczeniem politycznym.

Podobnie jak w USA, podział terytorialny niższych szczebli jest zależny od rozwiązań przyjętych w poszczególnych landach;

Z reguły kraje dzielą się na powiaty i gminy. W niektórych ponad powiatami występują rejencje.

System polityczny Niemiec cd.

- Na szczeblu centralnym władza wykonawcza należy do kanclerza, wybieranego przez Bundestag.
- Prezydent ma funkcje reprezentacyjne oraz ma wpływ na funkcjonowanie sądownictwa.
- Każdy kraj związkowy posiada swój własny rząd i parlament (zwany landstagiem), które posiadają szerokie kompetencje w tworzeniu prawa i sprawowaniu władzy wykonawczej.

Bundesrat (Rada Federalna)

- Za pośrednictwem Rady Federalnej kraje współdziałają w ustawodawstwie i administracji Federacji oraz w sprawach Unii Europejskiej.
- Ustawy uchwalone przez Bundestag wymagają akceptacji Rady, jeśli mają związek z suwerennością kraju związkowego lub jeśli instytucje krajów związkowych mają udział w ich realizacji

Rząd

- Najważniejsze decyzje podejmuje kanclerz, który jest wybierany przez Bundestag;
 - Kanclerz określa zakres odpowiedzialności poszczególnych ministrów;
 - Pozycja ministra jest silniejsza niż w innych krajach – cieszy się dużą dozą niezależności;

Rząd cd.

- Minister miał pierwotnie jednego lub dwóch zastępców – sekretarzy stanu, kierujących aparatem urzędniczym. Następnie dodano parlamentarnego (politycznego) sekretarza stanu, zbliżając się do modelu brytyjskiego;
- Minister może mieć jednego „prywatnego referenta” o charakterze politycznym. Pewne funkcje polityczne spełnia również Biuro Ministra;

- Struktura rządu jest elastyczna, gdyż ministerstw nie tworzy się w drodze ustawowej, lecz aktem indywidualnym, wydawanym przez kanclerza;
- Na niższym szczeblu – w landach przeważa zasada ustawowa tworzenia urzędów ministerialnych.

Aparat pomocniczy rządu

- Urząd Kanclerza Federalnego zajmuje się apolityczną koordynacją działań rządu;
- Jest to duża jednostka organizacyjna, na której czele stoi osoba o randze ministra
 - Oprócz tego funkcjonuje tzw. „prywatny urząd kanclerza” , gdzie zatrudnieni są jego osobiści doradcy;
 - Funkcjonuje także Urząd Prasy i Informacji.

Współczesne sądownictwo administracyjne

Sądy administracyjne składają się z sądów:

1. Lokalnych;
2. Apelacyjnych;
3. Federalnego Sądu Administracyjnego.

Siedziba Federalnego Sądu Administracyjnego w Lipsku

Organizacja administracji terenowej

- Dualistyczna konstrukcja administracji terenowej – współistnienie reprezentanta rządu i organów reprezentujących obywateli (Niemcy, Polska).

Powiaty i gminy

- Powiaty mają charakter jednostek jednocześnie zarówno samorządowych, jak i rządowych. Na czele każdego stoi starosta;
- W gminach organem legislacyjnym są rady pochodzące z wyborów powszechnych. Na czele rady w gminie stoi burmistrz;
- W Niemczech północnych burmistrz jest jednocześnie przewodniczącym rady, wybieranym przez nią. Natomiast w Niemczech południowych burmistrz wybierany jest przez obywateli, tam nie stoi on na czele rady. W przypadku gmin miejskich bywa kilku burmistrzów, najważniejszy z nich nosi tytuł nadburmistrza

Kontrola administracji

- Federalny Trybunał Konstytucyjny – można do niego złożyć skargę na wynik postępowania (w tym przed sądami administracyjnymi) powołując się na naruszenie Konstytucji;
- Nie ma federalnego rzecznika praw obywatelskich (jest w niektórych landach)

**DZIĘKU
JĘ
ZA
UWAGĘ**

